

Кафедра менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри _____

проф. Кундицький О.О.

“ _____ ” _____ 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ”

освітній рівень   магістр

галузь знань   07 “Управління та адміністрування”

спеціальність   073 “Менеджмент”

освітня програма “Менеджмент організацій і адміністрування”

факультет   економічний

Робоча програма дисципліни «Управління знаннями» для студентів спеціальності «Менеджмент».

Розробник: ГРИЩУК Анна Михайлівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від “29” серпня 2022 року № 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	за вибором		
Модулів – 2	Освітній рівень: «магістр»	Рік підготовки		
Змістових модулів – 2		2-й	1-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – дослідження процесу управління знаннями в організації		Семестр		
Загальна кількість годин – 90/90	Спеціальність: 073 «Менеджмент»	Лекції		
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти : аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 9,25		8 год.	8 год.	-
		Семінарські		
		8 год.	4 год.	-
		Лабораторні		
		-	-	-
		Самостійна робота		
		74 год.	18 год.	60 год.
		Індивідуальні завдання:		
		ІНДЗ	ІНДЗ	
	Вид контролю:			
залік	-	залік		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми здобуття освіти – 21,6;

для заочної форми здобуття освіти – 15,4.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Головною метою дисципліни є оволодіння студентами комплексом знань, умінь і навиків у галузі теорії і практики «управління знаннями», формування і використання знань для досягнення поставлених цілей.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- доведення необхідності проектної діяльності підприємств та організацій за умов змінного ринкового середовища;
- побудова узагальненої моделі управління проектами, як системи взаємопов'язаних цілей, функцій та інструментів;
- формування сукупності теоретичних знань і практичних навичок реалізації основних функцій управління проектами.

Загальні компетентності, що набуваються у процесі вивчення цієї дисципліни (ЗК):

ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Спеціальні компетентності, що набуваються у процесі вивчення цієї дисципліни (СК):

СК 1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, у тому числі відповідно до визначених цілей та міжнародних стандартів.

СК 3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту.

СК 10. Здатність до самостійного опанування новими знаннями, використання сучасних освітніх та дослідницьких технологій у сфері менеджменту.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 3. Виявляти навички ухвалення та забезпечення реалізації управлінських рішень.

ПРН 9. Виявляти здатність до саморозвитку, навчання та ефективного самоменеджменту.

ПРН 11. Управляти людьми, процесами та ресурсами в диверсифікованій організації.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА БАЗА УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ

Тема 1. ТЕОРЕТИЧНА БАЗА УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ

1. Менеджмент знань як управлінська технологія.
2. Базові поняття управління знаннями.
3. Функції та методи управління знаннями.
4. Етапи формування теорії управління знаннями.

Поняття та зародження концепції менеджменту знань. Два аспекти управління знаннями як управлінської технології: 1) стратегічний; 2) технологічний.

Визначення понять: «знання», «інформація», «дані». Класифікація знань за ознаками: за змістом; рівнем формалізації; джерелом походження; предметно-функціональною сферою; часовим горизонтом; суб'єктною належністю; контекстом розвитку організації; способом формування; ступенем структуризації. Основні визначення поняття та історія походження «управління знаннями».

Особливості управління знаннями як спеціальної функції менеджменту. Основні функції управління знаннями: Стимулювання інновацій; Сприяння розвитку співпраці; Заохочення та використання можливостей навчання; Нарощення та використання соціального капіталу; Нарощення та використання людського капіталу; Нарощення та використання структурного

капіталу; Забезпечення можливостей електронного управління; Збільшення продуктивності; Залучення та використання найкращої передової практики та технологій; Лідерство та прийняття рішень; Збільшення рівня задоволення клієнтів; Створення конкурентоздатної переваги/ринкової диференціації. Методи управління знаннями: а) за інформаційно-технологічним підходом: 1) програмне забезпечення і бази даних; 2) інтелектуальні інструменти; б) за персоніфікованим підходом: 1) інструменти співпраці; 2) формальні інструменти обміну інформацією; 3) навчання персоналу.

Етапи формування теорії управління знаннями: 1. Управління проектуванням інформаційних систем (60-80-ті рр. XX ст.). 2. Управління інформаційними ресурсами (інформаційний менеджмент) (80-90-ті рр. XX ст.). 3. Управління знаннями (з поч. 90-х рр. XX ст. – до сьогодні).

Тема 2. ЕКОНОМІКА ЗНАНЬ

1. Формування і розвиток економіки знань
2. Мікроекономіка знань.

Основні характеристики економіки знань. Індекс економіки знань, його структура: 1) індекс економічного та інституційного режиму; 2) індекс освіти; 3) індекс інновацій; 4) індекс ІКТ. Позичування України в економіці знань за Індексом економіки знань. Класифікація секторів суспільного виробництва по К. Кларку: первинний, вторинний, третинний. Функції знань в економіці знань: фактор (чинник) виробництва; продукт виробництва; продукт кінцевого споживання; засіб управління; засіб тезаврації (накопичення); засіб організації суспільства; засіб транзакції; предмет транзакції.

Структура капіталу традиційної (старого формату) і сучасної компанії. Коефіцієнт капіталізації. Зміна природи компанії (за Свейбі). Драбина знань організації по Д. Норту. Можливості і загрози використання знання як джерела конкурентоспроможності організації. Проблема «безбілетників» при виробництві знань в організації.

Тема 3. УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ОРГАНІЗАЦІЇ: ПІДХОДИ, МОДЕЛІ ТА ПРОЦЕСИ

1. Основні підходи до управління знаннями.
2. Основні концепції (моделі) управління знаннями в організації.
3. Процес управління знаннями в організації.

Основні підходи до управління знаннями: 1. Управління знаннями як процес. 2. Управління знаннями як засіб досягнення мети. 3. Управління знаннями як технологія. 4. Управління знаннями як стратегія.

Основні концепції (моделі) управління знаннями в організації: 1. Чотирифазна модель управління знаннями SECI або «Спіраль знань». 2. Концепція Слівотскі-Моррісона. 3. Модель К. Віїга. 4. Модель «інтелектуального капіталу» Л. Едвінсона. 5. Модель екології управління знанням Д. Сноудена. 6. Модель управління знаннями П. Сенге. 7. Модель У. Букович і Р. Вільямс. 8. Модель Г. Хедлунда. Порівняльна характеристика різних моделей управління знаннями.

Поняття процесу управління знаннями, його основні етапи: Ідентифікація. Отримання. Накопичення. Розвиток. Поширення. Обмін. Використання.

Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ

Тема 4. МЕТОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ

1. Моделі побудови доступу до знань організації.
2. Організаційна та технологічна компоненти інструментів управління знаннями.

3. Огляд основних методів та інструментів управління знаннями.

Моделі побудови доступу до знань організації: 1. Модель «скарбниця (кодифікація)». 2. Модель «показчик (персоналізація)».

Основні характеристики організаційної компоненти управління знаннями. Основні характеристики Технологічної компоненти управління знаннями.

Методи управління формалізованими знаннями: спеціалізовані бази даних; системи управління документообігом; системи пошуку інформації; системи онлайн аналітичної обробки даних; системи підтримки прийняття рішень.

Методи управління неформалізованими знаннями: 1) методи очного спілкування; 2) спілкування через ІКТ: корпоративні «жовті сторінки»; пошуковики експертизи; системи кращих практик; професійні спільноти (спільноти практиків); наставництво.

Тема 5. СТВОРЕННЯ НОВОГО ЗНАННЯ

1. Основні методи створення нового знання.
2. Документовані джерела знань.
3. Технології відбору та оцінки джерел інформації, необхідної для створення знання.

1. Група евристичних методів: 1) мозкова атака; 2) «синектика» Вільяма Гордона; 3) метод гірлянд випадковостей і асоціацій Генріха Буша; 4) стратегія семикратного пошуку Г. Буша; 5) метод систематичної евристики І. Мюллера і П. Коха. 2. Група логічних методів: 1) метод списків контрольних питань, рекомендацій; 2) система "КАРУС" Валентина Моляко; 3) алгоритм розв'язання винахідницьких завдань Генріха Альтшуллера; 4) методи прогнозування. 3. Група функціональних методів: 1) функціонально-вартісний аналіз Л. Майлза (США); 2) функціонально-фізичний метод пошукового конструювання Р. Коллера; 3) процес конструювання по В. Байтцу; 6) алгоритмічний виборчий метод конструювання по каталогах К. Ротом (Німеччина); 7) фундаментальний метод проектування Е. Метчета; 8) метод ступеневої підходу до вирішення завдання А. Фрейзера (Англія) та ін. 4. Група морфологічних (класифікаційних, структурних) методів: 1) морфологічний аналіз Ф. Цвики (США), що включає окремі способи морфологічного дослідження (методи систематичного покриття поля, заперечення і конструювання, морфологічного «ящика»); 2) методи десяткових матриць пошуку Р. Повелейко, фантограмм Г. Альтшуллера, комбінаторики Ю. Чепелі (Росія); 3) метод матриць відкриття А. Моля; 4) метод понять Ф. Ханзо (Німеччина) та інші. 5. Група діяльнісних методів: ділові ігри (дослідницькі, виробничі, творчі).

Види документованих джерел знань: книги (монографії; збірники; підручники і керівництва; матеріали наукових конференцій; офіційні та відомчі видання); періодичні друковані видання (газети, журнали, альманахи, бюлетені, інші видання); продовжувані видання; неопубліковані документи (науково-технічні звіти; інформаційні карти; дисертації та автореферати; депоновані рукописи; переклади; препринти). Первинні документи. Вторинні документи.

Методика відбору зарубіжних періодичних видань за критерієм цінності через довідник Ulrich's Periodicals Directory. Ранг видання. Показник «імпакт-фактор». Методика вибору агентств-постачальників інформації через довідник професійних баз Gale Directory of Databases. Показники оцінки інформації. Достовірність інформації.

Тема 6. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ СТВОРЕННЯ І РОЗПОДІЛУ ЗНАНЬ

1. Дані та знання в інформаційних системах.
2. Інформаційні технології управління знаннями.
3. Інтелектуальні інформаційні системи управління знаннями.
4. Обслуговування систем управління знаннями.

Поняття даних, етапи їх трансформації. Поняття знань, етапи їх трансформації. Моделі представлення знань: 1) продукційні моделі; 2) семантичні мережі; 3) фрейми; 4) формальні логічні моделі.

Інформаційні технології управління знаннями: 1) електронна пошта (e-mail); 2) бази та сховища даних (Data Base & Data Warehouse); 3) системи групової підтримки (Groupware); 4) браузері і системи пошуку (Browsers); 5) корпоративні мережі та Інтернет (Intranet & Internet); 6) експертні системи і бази знань (Expert Systems & Knowledge Base); 7) інтелектуальні системи (Intelligence Systems); 8) системи штучного інтелекту (artificial intelligence systems).

Поняття інтелектуальної інформаційної системи. Завдання ПС: завдання аналізу; завдання синтезу. Поняття корпоративної пам'яті, етапи її розробки.

Етапи обслуговування систем управління знаннями: 1. Коригування формалізованих знань (додавання, оновлення). 2. Видалення застарілої інформації. 3. Фільтрація знань для пошуку інформації. Поняття «інформаційна системи корпоративної пам'яті», її основні функції.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	лаб.	с. р.		л	с	лаб.	с. р.
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНА БАЗА УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ										
Тема 1. Теоретична база управління знаннями	15	1	1	-	13	14	1	-	-	13
Тема 2. Економіка знань	15	1	1	-	13	14	1	-	-	13
Тема 3. Управління знаннями в організації: підходи, моделі та процеси	15	1	1	-	13	15	1	1	-	13
Разом за змістовим модулем 1	45	3	3	-	39	43	3	1	-	39
Змістовий модуль 2. ПРАКТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ТА ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ										
Тема 4. Методи та інструменти управління знаннями	15	1	1	-	13	15	1	1	-	13
Тема 5. Створення нового знання	15	2	2	-	11	16	2	1	-	13
Тема 6. Інформаційні технології створення і розподілу знань	15	2	2	-	11	16	2	1	-	13
Разом за змістовим модулем 2	45	5	5	-	35	47	5	3	-	39
Усього годин	90	8	8	-	74	90	8	4	-	78

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Теоретична база управління знаннями	1	-
2	Економіка знань	1	-
3	Управління знаннями в організації: підходи, моделі та процес	1	1
4	Методи та інструменти управління знаннями	1	1
5	Створення нового знання	2	1
6	Інформаційні технології створення і розподілу знань	2	1
	Всього	8	4

6. Теми практичних занять*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

* Навчальним планом не передбачено

7. Теми лабораторних занять*

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1		
2		
...		

* Навчальним планом не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Теоретична база управління знаннями	13	13
2	Економіка знань	13	13
3	Управління знаннями в організації: підходи, моделі та процес	13	13
4	Методи та інструменти управління знаннями	13	13
5	Створення нового знання	11	13
6	Інформаційні технології створення і розподілу знань	11	13
	Всього	74	78

9. Індивідуальне науково-дослідне завдання

У рамках програми дисципліни «Управління знаннями» студентами під керівництвом викладача виконується такий вид ІНДЗ як написання та захист реферату на тему: «**Управління знаннями на прикладі _____**» (вказати організаційно-правову форму та назву підприємства).

Структура реферату

1 стор. – титульна.

2 стор. – зміст реферату (7 розділів) відповідно до структури із зазначенням сторінок:

1. Одержання інформації.
2. Використання інформації.
3. Процес навчання персоналу як джерело знань.
4. Співпраця, участь та взаємодія як джерело обміну знаннями.
5. Оцінка інформації.
6. Створення та підтримка інформації.
7. Ліквідація інформації.

3 стор. – інші – опис розділів.

Остання стор. - список використаних джерел.

Вимоги до оформлення реферату

Обсяг: до 15-18 сторінок.

Робота має бути набрана в текстовому редакторі Word, шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервали між рядками 1,5; параметри сторінки: формат А4, поля – ліве 30 мм, верхнє 20 мм, нижнє 20 мм, праве 10 мм.

10. Рекомендована тематика есе

1. Місце та роль знання в еволюції людства.
2. Понятійний базис управління знаннями.
3. Свідомість і пізнання.
4. Інтелектуальний образ індивіда
5. Нематеріальні активи та інтелектуальний капітал організації.
6. Модель інтелектуального капіталу.
7. Місце та роль знання в еволюції людства.
8. Понятійний базис управління знаннями.
9. Часова і просторова локалізація знання.
10. Система, що працює зі знаннями.
11. Предкати і фрейми.
12. Семантичні мережі.
13. Поле знань.
14. Семіотична модель поля знань.
15. Стратегії отримання знань
16. Концепція управління знаннями організації.
17. Стратегії управління знаннями організації.
18. Структура системи управління знаннями організації.
19. Понятійний апарат управління знання
20. Процес управління знаннями.
21. Інструментарій управління знаннями.
22. Підходи до інжинірингу управління знаннями організації.
23. Система управління знаннями організації.
24. Процес управління корпоративними знаннями організації.
25. Проект розробки і впровадження КСУЗ на підприємстві.

26. Інформаційні технології управління знаннями.
27. Етапи обслуговування систем управління знаннями.
28. Методика відбору зарубіжних періодичних видань за критерієм цінності через довідник Ulrich's Periodicals Directory.
29. Ранг видання. Показник «імпакт-фактор».
30. Методика вибору агентств-постачальників інформації через довідник професійних баз Gale Directory of Databases.

Методи навчання

Під час вивчення студентами навчальної дисципліни «Управління знаннями» застосовуються такі методи навчання:

- залежно від джерела знань: словесні (пояснення, бесіда, дискусія, діалог); наочні (демонстрація, ілюстрація); практичні (рішення задач, ділові ігри);
- за характером пізнавальної діяльності: пояснювально-наочний проблемний виклад; частково-пошуковий та дослідницький методи;
- за місцем в навчальній діяльності: методи організації й здійснення навчальної діяльності, що поєднують словесні, наочні і практичні методи; репродуктивні й проблемно-пошукові; методи навчальної роботи під керівництвом викладача й методи самостійної роботи здобувачів вищої освіти; методи контролю й самоконтролю за навчальною діяльністю: методи усного, письмового контролю; індивідуального й фронтального, тематичного і систематичного контролю.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти передбачено застосування таких навчальних технологій:

- робота в малих групах дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного здобувача вищої освіти в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування;
- семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів;
- мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити як найбільшу кількість ідей за обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію;
- кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності фахівців і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу;
- презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для подання певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, інструктажу, демонстрації.

11. Методи контролю

У процесі вивчення дисципліни «Управління знаннями» використовуються методи поточного, проміжного та підсумкового контролю.

Поточний контроль рівня знань студентів передбачає перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль здійснюється за напрямками:

- ✓ контроль за систематичністю й активністю роботи на семінарських заняттях;
- ✓ контроль за виконанням завдань для самостійного опрацювання поза межами аудиторних занять;

✓ контроль за рівнем засвоєння та творчого опрацювання у вигляді індивідуальних завдань.

Модульний контроль рівня знань студентів здійснюється за результатами одного підсумкового модуля протягом семестру.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється в кінці семестру у формі заліку за результатами поточного та модульного контролю.

При виведенні загальної оцінки студента береться до уваги результати поточного, проміжного та підсумкового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Максимальна кількість балів при оцінюванні знань становить за залік 100 балів:

Модуль 1				Модуль 2				ІНДЗ	Всього
T1	T2	T3	Тест	T4	T5	T6	Тест		
5	5	5	20	5	5	5	20		
Разом за Модуль 1 - 40				Разом за Модуль 2 - 30				30	100

Протягом семестру оцінювання знань студентів проводиться за двома змістовими модулями, розподіл балів за якими наведено в таблиці:

Види завдань, виконуваних студентами	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1	
1. Поточне опитування (усне опитування, розв'язування ситуацій, доповнення до виступу, завдання с/р, участь у дискусіях)	15
2. Написання та оцінювання есе	15
2. Контрольне тестування по модулю 1 (10 тестових питань по 1 балу за кожне)	10
Разом за Модуль 1	40
Змістовий модуль 2	
1. Поточне опитування (усне опитування, розв'язування ситуацій, завдання с/р, доповнення до виступу, участь у дискусіях)	20
2. Контрольне тестування по модулю 2 (10 тестових питань по 1 балу за кожне)	10
Разом за Модуль 2	30

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
A	90 – 100	відмінно	зараховано
B	81-89	добре	
C	71-80		
D	61-70		
E	51-60		
FX	21-50	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
F	0-20	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

До системи методичного забезпечення дисципліни належить силабус, програма курсу, робоча навчальна програма, плани семінарських занять, завдання для самостійної роботи, тестові завдання, а також Навчально-методичні поради з вивчення дисципліни «Управління знаннями» для студентів денної та заочної форми навчання економічного факультету форм галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Менеджмент організацій і адміністрування» (ЛНУ, 2021-2022 н.р.).

14. Рекомендована література

Базова

1. Букович У., Унльямс Р. Управление знаниями: руководство к действию: пер. с англ. М.: ИНФРА-М, 2002. XVI. 504 с.
2. Вавжиняк Б. І. Управління знаннями - виклик майбутнього. URL: <http://www.management.com.ua/hrm/hrm016.html>
3. Верба В. А., Гребешкова О. М. Система управління знаннями підприємства: конфігурація та детермінанти. *Формування ринкової економіки*. Вип. 21. К.: КНЕУ, 2009. С. 68—76.
4. Гребешкова О.М., Шевчук Н.В. Капіталізація знань як стратегічного активу підприємства: методологічний аспект. *Вчені записки*. К.: КНЕУ, 2012. № 14. Ч. 1. С. 106—114.
5. Добровінська Я.В., Ситник Н.І. Розроблення системи управління знаннями на підприємстві: зб. тез І Міжнар. наук.-практичної конференції «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи» (м. Київ, 23 квітня, 2020 р.). С. 166-167. URL: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/issue/view/%D0%91%D0%86%D0%9C>
6. Звіт II Міжнародна HR конференція “Knowledge Management/ Управління знаннями” 23–24 лютого 2006 р., м. Київ. URL: http://www.management.com.ua/events/km_23-02-2006.html.
7. Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С. Механізм управління знаннями в організації в контексті її ринково орієнтованого інноваційного розвитку. *Маркетинг і цифрові технології*. 2019. Т.3. №1. С. 7-20.
8. К обществам знания: Всемирный доклад ЮНЕСКО. Париж: Изд-во ЮНЕСКО, 2005. 239 с.
9. Кузьмін О.Є., Яцура В.В., Грибик І.І., Грищук А.М., Смолінська Н.В., Гункевич М.Б., Замроз М.В. Управління змінами: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. 356 с.
10. Приймак В. Управління знаннями: підручник. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2019. 240 с.
11. Сенге М. Питер. Пятая дисциплина: искусство и практика самообучающейся организации: пер. с англ. М.: Олимп-Бизнес, 1999. 568 с.
12. Стратегічне управління знаннями підприємства: монографія [А. П. Наливайко, О. М. Гребешкова, Л. П. Батенко та ін.]; за заг. А. П. Наливайка. К.: КНЕУ, 2014. 445 с.
13. Україна у вимірі економіки знань: монографія / за ред. В. М. Геєця. К.: Основа, 2006. 592 с.
14. Управління знаннями та інноваціями: навч. посібник / [А. В. Лобза, А. Л. Бикова, А. П. Гірман, Л. Ю. Семенова О. О. Гетьман та ін.]. Дніпро: УМСФ, 2018. 374 с.
15. Уринцов А.І. Управління знаннями. 2014. URL: https://stud.com.ua/45650/menedzhment/upravlinnya_znannyaми
16. Semertzaki E. Knowledge Management System. URL: <https://www.sciencedirect.com/topics/socialsciences/knowledge-management-system>

Допоміжна

1. Allee, Verna. The Knowledge Evolution: Expanding Organizational Intelligence. Boston: Butterworth-Heinemann, 1997.
2. Amidon, Debra M. Innovation Strategy for the Knowledge Economy: The Ken Awakening. Boston: Butterworth-Heinemann, 1997.
3. Davenport, Thomas H. Information Ecology: Mastering the Information and Knowledge Environment. Oxford: Oxford University Press, 1997.

4. Davenport, Thomas H. and Prusak, Laurence. Working Knowledge: How Organizations Manage What They Know. Boston: Harvard Business School Press, 1998.
5. Drucker, Peter. Post Capitalist Society. New York: HarperCollins, 1993.
6. Edvinsson, Leif and Malone, Michael. Intellectual Capital: Realizing Your Company's True Value by Finding its Hidden Brainpower. New York: HarperCollins, 1997.
7. Nonaka, Ikujiro and Takeuchi, Hirotaka. The Knowledge-Creating Company: How Japanese Companies Create the Dynamics of Innovation. Oxford: Oxford University Press, 1995.
8. Polyani, Michael. The Tacit Dimension. London: Routledge & Kegan Paul, 1966.
9. Senge, Peter M. The Fifth Discipline: The Art and Practice of the Learning Organization. New York: Bantam Doubleday Dell Publishing Group, 1990.
10. Smith, Gordon V. and Parr, Russell L. Valuation of Intellectual Property and Intangible Assets (2nd edn, 1998 supplement). New York: John Wiley & Sons, 1998.
11. Stewart, Thomas. Intellectual Capital: The New Wealth of Organizations. New York: Currency/Doubleday, 1997.
12. Sullivan, Patrick H. Profiling from Intellectual Capital: Extracting Value from Innovation. New York: John Wiley & Sons, 1998.
13. Sveiby, Karl Erik. The New Organizational Wealth: Managing and Measuring Knowledge-Based Assets. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, 1997.
14. Tufte, Edward Rolf. Envisioning Information. Cheshire, Connecticut: Graphics Press, 1990.

15. Інформаційні ресурси

1. Портал управління знаннями: Освітня платформа у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування. URL: <https://pdp.nacs.gov.ua/>
2. Сайт Міністерства освіти і науки України: <http://www.mon.gov.ua>
3. Сайт Державного комітету статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Сайт Національного інституту стратегічних досліджень: <http://www.niss.gov.ua>
5. Сайт Український науково-технологічний Центр (НТЦУ): <http://www.stcu.kiev.ua>
6. Сайт Технопарк «Інститут монокристалів»: <http://www.isc.kharkov.com>
7. Сайт Технопарк «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка»: <http://www.yamanouchi.com.ua/>
8. Сайт Українська Асоціація Бізнес-інкубаторів та Інноваційних центрів: <http://www.NoveKolo.info>
9. Сайт Журнал «Інтелектуальний капітал»: <http://www.ndiiv.org.ua>
10. Сайт Інститут дослідження світових технологій Лойола Коледж, Мериленд, США: <http://www.itri.loyola.edu> статистика США <http://www.census.gov>
11. Сайт Євростат: <http://www.eurostat.eu>.
12. Сайт Технологічні парки Іспанії: <http://www.typicallyspanish.com>